

SİGORTA MUAMELELERİ NEDENİYLE BANKA VE SİGORTA MUAMELELERİ VERGİSİ MÜKELLEFINİN KİM OLDUĞU SORUNU

*Prof. Dr. Huriye KUBİLAY**

I. SORUNUN ORTAYA KONULMASI

Bu makalenin amacı, sigorta acentelerinin Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi mükellefi olup olmadıkları konusunda uygulama ile yasalarımız arasında ortaya çıkan farklılığın giderilmesi, Anayasamız, Türk Ticaret Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu, Katma Değer Vergisi Kanunu ve Gider Vergileri Kanunu ile sigorta şirketleri ile sigorta acenteleri arasındaki acentelik sözleşmeleri incelenerek bu verginin, mükellefinin kim olduğunun belirlenmesidir.

II. ANAYASA YÖNÜNDEN İNCELEME

Anayasa'nın 73üncü maddesinin 3üncü fıkrası hükmüne göre, "*Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.*" Aşağıda incelediğimiz kanun hükümlerinden açıkça anlaşıldığı üzere, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, sigorta şirketleri için öngörülmuş bir vergi olup, sigorta acentelerinin bu vergiye tabi olduklarına dair herhangi bir hüküm içermemektedir. Bu durumda, kanunla getirilmiş bir vergi yükümlülüğü bulunmadığı halde sigorta acentelerini Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi mükellefi olarak nitelendirmek hukuken mümkün değildir. Aksine bir davranışla sigorta acentelerini Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi mükellefi olarak nitelendirmek **kanunsuz vergi alınmayacağı prensibinin** ihlali anlamını taşır.

* Dokuz Eylül Üniversite Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Başkanı

III. TÜRK TİCARET KANUNU YÖNÜNDEN İNCELEME

Türk Ticaret Kanunu'nun ticari işletme türlerinden biri olan ticarethane örnekleri arasında sigorta şirketlerinin faaliyetleri ile acentelik faaliyetleri ayrı ayrı düzenlenmiştir (TTK. m.12). Sigorta şirketleri ve sigorta acenteleri tamamen birbirlerinden ayrı ticarethanelerdir; ticari işletmelerdir. Sigorta acenteleri, sigorta şirketlerinin bağımsız tacir yardımcılarındandır. Türk Ticaret Kanunu'nun 116ncı maddesinin birinci fıkrasındaki acente tanımı şöyledir: *“Ticari mümessil, ticari vekil, satış memuru veya müstahdem gibi tabi bir sıfatı olmaksızın bir mukaveleye dayanarak muayyen bir yer veya bölge içinde daimi bir surette ticari bir işletmeyi ilgilendiren akidlerde aracılık etmeyi veya bunları o işletme adına yapmayı meslek edinen kimseye acente denir.”* Tanımda açıkça görüldüğü üzere acentelik faaliyeti, müvekkil ticari işletme ile acente arasında yapılan bir sözleşmeye dayanmalıdır ki; iki taraflı bir hukuki işlem olan sözleşmenin iki tarafının bulunması zorunludur, sigorta işlemleri bakımından acentelik sözleşmesinin tarafları; sigorta şirketleri ve sigorta acenteleridir. Türk Ticaret Kanunu m.116,f.1'de, acenteler, iki gruba ayrılmaktadır; birincisi, aracı acentedir, ikincisi, akit yapma yetkisini haiz olan acentedir. Makalede, akit yapma yetkisini haiz olan acente türü ele alınmaktadır.

IV. SİGORTA MURAKABE KANUNU YÖNÜNDEN İNCELEME

Sigorta Murakabe Kanunu'ndaki sigorta acenteleri tanımı, Türk Ticaret Kanunu'ndaki tanıma benzer bir şekilde yapılmıştır. Şöyle ki; *“Her ne ad altında olursa olsun sigorta şirketine tabi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak, belirli bir yer veya bölge içinde, daimi surette Türkiye'deki sigorta şirketlerinin veya yabancı sigorta şirketlerinin Türkiye'deki şubelerinin ruhsatlı buldukları sigorta dallarındaki sözleşmelerine aracılık etmeyi, şirket adına sözleşme yapmayı meslek edinen gerçek veya tüzel kişilere sigorta acentesi denir.”* Bu hüküm de sigorta şirketi ile sigorta acentesinin farklı iki kişi olduğunu çok açık bir biçimde ortaya koymaktadır. Sonuçta, **gerek Türk Ticaret Kanunu ve gerekse Sigorta Murakabe Kanunu sigorta şirketlerini ve sigorta acentelerini iki ayrı kişi olarak düzenleyerek; kuruluşlarından, işleyişlerine ve sona ermelerine kadar farklı hukuki hükümlere tabi tutmuştur¹.**

¹ Sigorta acenteleri hakkında geniş bilgi için bk. Bozer, s. 10; Kubilay, s. 240-251.

V. BANKA VE SİGORTA MUAMELELERİ VERGİSİ YÖNÜNDEN İNCELEME

A. BANKA VE SİGORTA MUAMELELERİ VERGİSİ HAKKINDAKİ HÜKÜMLER

6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu²'nin 28inci maddesine göre, **“Banka ve sigorta şirketlerinin 10.06.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir.”**

Gider Vergileri Kanunu'nun 30uncu maddesine göre de, **“Banka ve sigorta muameleleri vergisini banka ve sigorta şirketleri öder.”**

Banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaf olan sigorta muameleleri Gider Vergileri Kanunu m.29'da düzenlenmektedir. Buna göre;

- Hayat sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında poliçe üzerinden alınan paralar,
- Mükerrer sigorta muameleleri ile retrosesyon muameleleri dolayısıyla alınan prim, komisyon vesair paralar,
- Biçilmemiş veya toplanmamış her türlü tarım mahsulleri ile tarım hayvanları için akdolunan zirai sigortalar dolayısıyla alınan paralar,
- Nükleer rizikolara karşı yapılan sigortalar dolayısıyla alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaftır.

07.10.2001 tarihinde yürürlüğe giren 4697 sayılı Kanun'un 12nci maddesi ile değişen bent uyarınca, emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları (hayat sigortalarında ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatlarının da ek teminat olarak verildiği sözleşmeler dahil ve sağlık sigortaları üzerinden alınan paralar banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaf tutulmuştur.

Gider Vergileri Kanunu m.31, f.4 uyarınca, **“Sigorta şirketleri vergi dönemi içinde iptal ettikleri sigorta muamelelerine ait meblağları o dönemin vergi matrahından indirebilirler.”** Burada sözüedilen dönem tabirinin,

² 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu, 9362 sayılı ve 23.07.1956 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

muamelenin yapıldığı ayı değil iptalin yapıldığı ayı ifade ettiği *ipso jure* açıktır. Nitekim Ankara Altıncı Vergi Mahkemesinin 07.03.1985 tarihli kararında, “Kaldı ki yasada anılan o dönem tabirinin muamelenin yapıldığı ayı değil iptalin yapıldığı ayı amaçladığı açıktır. Bu nedenle poliçenin iptal edildiği dönem matrahından indirilmesinde hukuka ve hakkaniyete aykırılık görülmemiştir. Ayrıca yasada açıkça poliçenin iptal edildiği dönem matrahından mahsup edileceği belirtildiğinden yapılan işlemde yasa hükümlerine uyarlık görülmemiştir.” denilerek bu hükmün yorumuna açıklık getirilmektedir.

B. BANKA VE SİGORTA MUAMELELERİ VERGİSİNİN MÜKELLEFİ VE BU VERGİYİ DOĞURAN OLAY

Gider Vergileri Kanunu'nun 28inci maddesi, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini doğuran olayları, 30uncu maddesi ise bu vergiyi ödemesi gereken mükelleflerin kimler olduğunu düzenlemektedir. Gider Vergileri Kanunu'nun 28inci maddesine göre, banka ve sigorta muameleleri vergisinde vergiyi doğuran olayın ortaya çıkabilmesi için bir muamele yapılmış olması ve bu muamele sonucunda lehe nakden veya hesaben para alınmış olması gerekmektedir. Bu iki koşulun; yani hukuken geçerli bir muamelenin varlığı ve bu muamele sonucunda lehe nakden veya hesaben para alınması koşullarının birlikte gerçekleşmiş olması durumunda vergiyi doğuran olayın varlığından sözedilebilir. **“Mükellef” başlığını taşıyan Gider Vergileri Kanunu'nun 30uncu maddesi uyarınca, banka ve sigorta muameleleri vergisinin mükellefleri bankalar ve sigorta şirketleridir. Banka ve sigorta muameleleri vergisinin matrahı ile ilgili Gider Vergileri Kanunu'nun 31inci maddesinde de sigorta şirketlerinin vergi dönemi içinde iptal ettikleri sigorta muamelelerine ait meblağları o dönemin vergi matrahından indirebilecekleri belirtilerek, bu verginin mükellefinin sigorta şirketleri olduğu açıkça ifade edilmektedir. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi ile ilgili hükümlerin hiçbirinde sigorta acentelerinden söz edilmemektedir.**

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi ile ilgili Gider Vergileri Kanunu'nun 28inci maddesinin 2447 sayılı Kanun'un 6ncı maddesiyle değişen şekli ile de sigorta acentelerini Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisine tabi tutmak mümkün değildir. Bu hüküm şöyledir: *“Bankerlerin yapmış oldukları banka muamele ve hizmetleri dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar (kendileri veya*

başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım-satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin bu faaliyetleri dolayısıyla lehlerine kalan paralar ile mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşanların topladıkları paralara sağladıkları gelir ve menfaatler üzerinden komisyon, ücret, hizmet karşılığı gibi adlarla aldıkları paralar dahil) da banka muameleleri vergisine tabidir.” Bu hükümle,

1. **Bankerlerin,**

2. **Kendileri veya başkaları hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım-satıma tavassut etmeyi veya alıp sattıkları menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getirenlerin ve**

3. **Mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşanların** olmak üzere toplam üç grup kişinin Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisine tabi olmaları durumu düzenlenmektedir ki bu kişiler arasında sigorta acenteleri bulunmamaktadır. Sigorta acenteleri, ne bankerdir, ne kendisi veya başkası hesabına menkul kıymet alıp satmayı, alım-satıma tavassut etmeyi veya alıp sattığı menkul kıymet karşılığı borçları ödemeyi taahhüt etmeyi meslek haline getiren bir kişidir ve ne de mevduat faizi vermek veya sair adlarla faiz ve benzeri menfaatler sağlamak üzere devamlı olarak para toplama işiyle uğraşan bir kişidir. **Sigorta acentesinin faaliyeti, başta Türk Ticaret Kanunu’nda ve Sigorta Murakabe Kanunu’nda tanımlanan bir faaliyet olup, sigorta sözleşmelerinin yapılmasına aracılık etmek veya sigorta sözleşmelerini sigorta şirketlerine vekaleten; sigorta şirketleri ad ve hesabına akdetmektedir.** Ayrıca, Gider Vergileri Kanunu’nun 28inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları birlikte yorumlandığı takdirde de sigorta acentelerini Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi mükellefi olarak kabul etmek mümkün değildir. Aksi halde, ikinci fıkra hükmüne dayanılarak sigorta acentelerinin vergi mükellefi oldukları kabul edilecek olursa, birinci fıkra hükmü uyarınca sigorta şirketleri de vergi mükellefi olduklarından mükerrer vergi alınması durumu ile karşı karşıya kalınır ki böyle bir durumun hukuki bir dayanağı yoktur.

VI. KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN İNCELEME

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu³, banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemleri (burada kastedilen sigorta şirketlerinin sigortacılık işlemleridir) Katma Değer Vergisinden muaf tutmaktadır (Katma Değer Vergisi Kanunu, m.17/4e). Bu hükmün birinci bölümü sigorta şirketlerinin sigortacılık işlemleri karşılığında aldıkları primleri, acentelerle ilgili ikinci bölümü ise acentelerin aracılık hizmeti karşılığında aldıkları komisyonları Katma Değer vergisinden muaf tutmaktadır.

VII. GELİRLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAZILARININ ELEŞTİRİSİ

1. Gelirler Genel Müdürlüğü 08.01.1999 tarihli ve B.07.0.GEL.0.56/5601-563/740 sayılı; şirket faaliyetinin sigorta sözleşmelerine aracılık etmesi ile sınırlı olması ve prim tahsili yetkisinin olmaması durumunda banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi sayılıp sayılmayacağı hakkındaki yazısında belirtilen görüşün kabul edilmesi mümkün değildir. Şöyle ki;

Bu yazıda, 539 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 8inci maddesi ile değişik 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu'nun 9uncu maddesinin 1 ve 4üncü fıkralarına dayanılarak, *"Bu hükümlere göre, sigorta şirketlerince kendilerine şirket nam ve hesabına sigortalı ile sigorta sözleşmeleri yapma ve prim tahsil etme yetkisi verilen acenteler banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi olup, yapmış oldukları her nevi (sigorta işlemi olsun olmasın) muameleler nedeniyle lehe aldığı paralar banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulacaktır. Ayrıca, banka ve sigorta muameleleri vergisi mükelleflerinin işlem yapmamaları halinde dahi beyanname vermeleri gerekmektedir."* denilmektedir.

Sigorta Murakabe Kanunu'nun 16/6/1994 tarihli ve 539 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 8inci maddesiyle değişik 9uncu maddesinin linci fıkrası, acente ve tali acenteliği tanımlamaktadır. Bu hükme göre, *"Her ne ad altında olursa olsun sigorta şirketine tabi bir sıfatı olmaksızın bir sözleşmeye dayanarak, belli bir yer veya bölge içinde, daimi bir surette Türkiye'deki*

³ 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu, Kabul Tarihi: 25/10/1984, Resmi Gazete: 02.11.1984 tarih ve 18563 sayı.

sigorta şirketlerinin sigorta sözleşmelerine aracılık eden veya bunları sigorta şirketi adına yapan gerçek veya tüzel kişilere sigorta acentesi, sigorta acentelerinin acentelik faaliyetleri ile ilgili olarak tayin ettikleri gerçek veya tüzel kişi acentelere ise tali acente denir. Tali acentelik tesisi için sigorta şirketlerinin yazılı izni gerekir.” Sigorta Murakabe Kanunu’nun 9uncu maddesinin 4üncü fıkrasına göre, “Sigorta sözleşmeleri yapma ve prim tahsil etme yetkileri sigorta şirketlerine aittir. Bu yetkiler acentelik sözleşmesinde belirtilmek kaydıyla sigorta acentelerine devredilebilir. Tali acentelere sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkileri verilemez.” Türk Ticaret Kanunu’nun acentelerle ilgili hükümleri (TTK. m.116 vd) sigorta acenteleri hakkında da geçerli olup Sigorta Murakabe Kanunu’nun acentelerle ilgili hükmüyle uyumludur. Her iki kanundaki hükümler incelendiğinde, sigorta acentelerinin müşterileriyle akdettikleri sigorta sözleşmelerini sigorta şirketleri adına ve hesabına akdettikleri açık bir şekilde görülür. Sigorta acentelerinin mesleki faaliyeti, sigorta şirketlerinin sözleşmelerine aracılık etmek veya bunları sigorta şirketi adına ve hesabına akdetmektir. Gelirler Genel Müdürlüğü’nün yazısında dayanak olarak gösterilen hükümler hiçbir şekilde, sigorta acentelerinin banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi olduklarına dair bir ifade içermemektedir. Sigorta acenteleri, sigorta şirketlerinden bağımsız olarak faaliyette bulunan tacir yardımcılardır. Gider Vergileri Kanunu m.30, banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefinin sigorta şirketleri olduğunu çok açık bir biçimde, hiçbir tartışmaya yer vermeyecek şekilde belirtmiş iken ve hiçbir mevzuatta sigorta acentelerinin banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi olduğu belirtilmemiş iken sözleşme yapma ve prim tahsil etme yetkisi verilen acentelerin banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi oldukları sonucuna varmak doğru değildir.

Gelirler Genel Müdürlüğü’nün, sigorta acentelerinin banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefi oldukları yönündeki yasal bir dayanağı bulunmayan bu görüşü, Anayasa’nın 73üncü maddesinin 3üncü fıkrasına aykırıdır. Anayasa’nın 73üncü maddesinin 3üncü fıkrasına göre, “Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.” Sigorta acenteleri için Kanunla öngörülmemiş bir vergi ihdas etmek Anayasa’nın 73üncü maddesinin 3üncü fıkrasına aykırıdır.

Uygulamada, sigorta şirketleri ile acenteler arasında akdedilen sözleşmeler de sigorta acentelerinin vergi mükellefi olmaları sonucunu doğurmaz. Çünkü, her şeyden önce, acentelik sözleşmesi, şahsidir; yani yalnızca taraflarını; sigorta şirketleriyle acentelerini bağlar. Ayrıca, bu sözleşmeler de,

banka ve sigorta muameleleri vergisi mükellefinin sigorta şirketi olduğu bilinerek, yalnızca verginin ödenmesi konusunda sigorta acentesine yetki veren sözleşmelerdir.

2. Gelirler Genel Müdürlüğü'nün 01.02.2001 tarihli ve B.07.0.GEL.0.56/5601-323/6470 sayılı, sigorta şirketinin prim gelirleri üzerinden alacağı komisyonların Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi'ne tabi tutulup tutulmayacağı hakkındaki yazısında⁴, sigorta şirketlerinin topladıkları primlerden hangilerinin banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi olduğu ve hangilerinin tabi olmadığı düzenlenmiş bulunmaktadır. Gelirler Genel Müdürlüğü'nün Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi hakkındaki bu yazısı tamamen sigorta şirketlerini ilgilendiren bir yazı olup, sigorta acentelerine yönelik herhangi bir açıklamayı içermemektedir.

VIII. DANIŞTAY KARARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Danıştay Yedinci Dairesi'nin 16.10.1996 günlü ve Esas No: 1995/00849, Karar No: 1996/03600 sayılı kararında, her ne kadar "*Olayda da.....Sigorta T.A.Ş.'nin (A) tipi (yetkili) acentesi olup, 5.8.1991 tarihli sözleşme ve vekaletnameye istinaden, vekaletnamede belirtilen yetki çerçevesinde anılan şirket nam ve hesabına söz konusu şirket gibi hareket etmek suretiyle sigortacılık faaliyetinde bulunan davacı kurumun, uyuşmazlık konusu dönemlerde kendi beyanı üzerine tahakkuk eden vergileri ödemekle yükümlü tutulması zorunludur.*" denilmekte ise de **asil vergi mükellefinin sigorta şirketi olduğu; sigorta acentesinin, kendi ad ve hesabına değil fakat -vergi**

⁴ Gelirler Genel Müdürlüğü'nün bu yazısı şöyledir: "*Bilindiği üzere, 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 28. maddesinde "Banka ve sigorta şirketlerinin 10.06.1985 tarihli ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanunu'na göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisine tabidir."* denilmekte, mükellefi belirleyen 30. maddesinde ise banka ve sigorta muameleleri vergisini banka, banker ve sigorta şirketlerinin ödeyeceği hükme bağlanmıştır. Diğer taraftan, Zorunlu Deprem Sigortasına dair 597 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinde yer alan kurum gelirlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulacağına dair hüküm sigorta şirketlerinin topladıkları primler üzerinden Hazine müsteşarlığı tarafından yayımlanan Zorunlu Deprem Sigortası tarifi ve talimatı ile belirlenen oranda (%12,5) aldıkları komisyonları kapsamamaktadır. Bu nedenle şirketinizin sözkonusu prim gelirleri üzerinden alacağı komisyonların %5 nispetinde banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulması gerekir."

mükellefi olan- sigorta şirketi nam ve hesabına bu vergiyi ödediği açıkça anlaşılmaktadır.

IX. DOKTRİNDEKİ GÖRÜŞ

A. Bülent KAYACAN, “*Sigorta Aracılarının B.S.M.V. Karşısındaki Durumu*” adlı makalesinde vardığım kanaati destekler mahiyette; “*Konu, yasal tanım ve hükümler çerçevesinde irdelendiğinde (A) tipi sigorta acentelerinin uygulamada var olan BSMV mükellefiyetlerinin hiçbir dayanağının bulunmadığı ve uygulamanın 6802 sayılı yasaya tamamıyla ters olduğu ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, banka şubelerinin (A) tipi acente olmaları hali de dahil olmak üzere sigorta acentelerinin hiçbiri, hiçbir şekilde BSMV mükellefi değildirlir. Dolayısıyla, yasaya tamamıyla ters olan uygulamanın idare tarafından yayınlanacak genel bir tebliğ ile bir an önce düzeltilmesi gerekmektedir.*” demektedir⁵. Yazar, bu makalesinde, çeşitli yasa hükümlerini değerlendirerek hukuka uygun bir sonuca ulaşmış bulunmaktadır.

SONUÇ : Yaptığım inceleme üzerine;

Uygulamanın yasalarımıza aykırı olarak gelişme gösterme eğiliminde olduğu, yasalara aykırı olan fiili duruma son verilerek, zaman kaybedilmeksizin yasalarımıza uygun hale getirilmesinin zorunlu olduğu, aksi halde hukuka aykırı ve haksız uygulamaların mağduriyetlere neden olacağı,

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi mükellefinin, -sigorta acenteleri olmayıp- sigorta şirketleri olduğu,

Zorunlu Deprem Sigortasına dair 597 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 5. maddesinde yer alan kurum gelirlerinin her türlü vergi, resim ve harçtan muaf tutulacağına dair hüküm uyarınca sigorta şirketlerinin topladıkları primler üzerinden Hazine Müsteşarlığı tarafından yayımlanan Zorunlu Deprem Sigortası tarifi ve talimatı ile belirlenen oranda (% 12,5) aldıkları komisyonların, Gider Vergileri Kanunu m.29'a göre; hayat sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında poliçe üzerinden alınan paraların, mükerrer sigorta muameleleri ile retrosezyon muameleleri dolayısıyla alınan prim, komisyon vesair paraların, biçilmemiş veya toplanmamış her türlü tarım mahsulleri ile tarım hayvanları için akdolunan zirai sigortalar dolayısıyla

⁵ A.Bülent Kayacan, Sigorta Aracılarının B.S.M.V. Karşısındaki Durumu, Vergi Dünyası, Mayıs 1997, Sayı:189, s. 132.

alınan paraların ve nükleer rizikolara karşı yapılan sigortalar dolayısıyla alınan paraların ve 07.10.2001 tarihinde yürürlüğe giren 4697 sayılı Kanun'un 12nci maddesi ile değişen bent uyarınca, emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları (hayat sigortalarında ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatlarının da ek teminat olarak verildiği sözleşmeler dahil) ve sağlık sigortaları üzerinden alınan paraların Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden muaf oldukları,

Gider Vergileri Kanunu'nun 31inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmünde anılan o dönem tabirinin muamelenin yapıldığı ayı değil iptalin yapıldığı ayı amaçladığının, yasanın sözüyle hiçbir kuşkuya yer vermeyecek şekilde açıkça ifade edildiği ve Ankara Altıncı Vergi Mahkemesi kararı ile de bu yorumun desteklendiği sonucuna varılmıştır.

Y a r a r l a n ı l a n K a y n a k l a r

BOZER, Ali, Sigorta Hukuku, Genel Hükümler-Bazı Sigorta Türleri, Banka ve Ticaret hukuku Araştırma Enstitüsü, Ders Kitapları Serisi-1, Ankara 2004/II.

KAYACAN, A. Bülent, Sigorta Aracılarının B.S.M.V. Karşısındaki Durumu, Vergi Dünyası, Mayıs 1997, Sayı:189, s. 128-132.

KUBİLAY, Huriye, Uygulamalı Özel Sigorta Hukuku, İkinci Baskı, İzmir-2003.

